

Speksteen

Collectienummer: G 607

Etymologie: Vanwege het gladde oppervlak (spekglad) en het aanvoelen als een glad stukje zeep (zeepsteen).

Petrogroep: M - Metamorfe gesteenten
M3 - Compacte metamorfen

Identificatie: Compact, vettig, zeer zacht, gemakkelijk te bewerken gesteente.

Kleur: Wit, grijswit, geelwit, bruinwit, roze, lichtgroen, donkergroen tot zwart, blauw.

Aanwezige mineralen: Talk of steatiet, magnesiet, chloriet.

Chemische bestanddelen: 45% Mg-silicaat, 45% Mg-carbonaat, 5-10% Mg,Fe-silicaat.

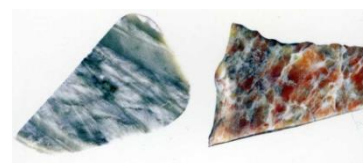
Beschrijving: Speksteen als *gesteente* betaamt voor ongeveer de helft uit het mineraal talk of steatiet (de variëteit van talk). In de mineralogie is speksteen het *mineraal* talk of steatiet (zie benamingen). Speksteen is een zeer zacht gesteente dat zepig of vettig aanvoelt. Het wordt vaak samen met serpentienet aangetroffen dat ook sterk magnesiumhoudend is. Na polijsten heeft speksteen vaak een parelmoerachtige glans.

Technische eigenschappen: Zeer geringe hardheid, snelle warmteopname, goede warmtegeleiding, vuurbestendig, warmteafgifte over lange periode.

Benamingen: *Speksteen* is de naam van een *gesteente*. Het *mineraal talk* wordt ook wel als *speksteen* aangeduid. Meestal gaat het dan om massieve talk-aggregaten of om de variëteit van talk, het *mineraal steatiet*, als de meer compactere vorm van talk. In dat geval wordt *steatiet* dus aangeduid als *speksteen*. In de techniek wordt verhitte speksteen *steatiet* genoemd. *Potsteen* is chloriethoudend *speksteen* (groene kleur). Ook de benaming *zeepsteen* wordt gebruikt. Zeepsteen is het mineraal saponiet. In veel gevallen worden dus *talk/steatiet/speksteen/zeepsteen* als synoniemen gehanteerd.

Vindplaatsen: Scandinavië (Finland), Zwitserland, Oostenrijk, Italië, Rusland, Azië (China, India, Thailand), Afrika (Zimbabwe, Kenya, Zuid-Afrika), Australië, Brazilië, Verenigde Staten.

Toepassing/gebruik: Speksteen wordt veel toegepast door beeldhouwers en hobbyisten om beeldjes van te snijden. Voor omhulling van kachels en in de warmwatertechniek. In de Oudheid maakten de indianen hun pijpen van speksteen.

Speksteengroeve in Tulikivi, Finland

Bijzonderheden

- o Witte, roze en lichtgroen speksteen kan soms (zeer harde) kristallen bevatten, waardoor het bewerken veel moeilijker wordt.
- o Afrikaans speksteen heeft grijze, groene en beige tot roodachtige kleuren.
- o Braziliaans speksteen komt voor in de kleuren groen en bruin en heeft weinig onregelmatigheden, waardoor het geschikt is voor beginnende beeldhouwers/hobbyisten. Wordt veel in Nederland ingevoerd.

- o Speksteen uit de Tulikivi-groeve in Finland bevat in verhouding meer magnesiet dan veel andere speksteensoorten en is daardoor zeer geschikt voor kachelbouw.

- o Het beroemde standbeeld 'Christus de Verlosser', dat uitkijkt over de stad Rio de Janeiro in Brazilië, is gemaakt van gewapend beton en bekleed met speksteen. Het standbeeld is 38 meter hoog staat op de 710 meter hoge berg Corcovado.

